

Posudek vedoucí(ho) / oponentky(ta)¹ bakalářské/diplomové práce

Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové

Autor/ka práce: **Michaela Jiráková**

Název práce: **Postoje vůči lidem se zrakovým postižením a poskytovaná podpora v ČR**

Hodnocení formulace hlavního cíle práce: **a) výborně** b) velmi dobře c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Autorka v úvodu proklamuje, že práce je „...věnována postojům k lidem se zrakovým postižením a podpoře poskytované v ČR. Zkoumá postoje a přístup sociálních pracovníků k osobám se zrakovým postižením, jejich znalosti této problematiky a dále postoje osob se zrakovým postižením k jim poskytované podpoře...“ a dále, že: „Cílem této práce je zjistit, jaký mají pracovníci v sociální oblasti, konkrétně sociální pracovníci, postoj k lidem se zrakovým postižením, jak znají problematiku osob se zrakovým postižením, zda vědí, jak s těmito lidmi komunikovat, zda tuší co působí lidem se zrakovým postižením v jejich každodenním životě největší problémy, co je nejvíce limituje v jejich plnohodnotném zařazení do společnosti a jak naopak zpětně lidé se zrakovým postižením vnímají přístup těchto pracovníků, jaké mají s přístupem sociálních pracovníků zkušenosti a zároveň seznámení s podporou těmto osobám směřované, jejich postoj k této podpoře, její účelnost a účinnost...“

Autorka tedy vhodně uvádí do tématu své práce, vymezuje jasně a výstižně téma, cílové skupiny i cíl své práce. Cíl je formulován jasně a měřitelně, jeho zadání odpovídá formátu a rozsahu práce.

Hodnocení struktury práce: **a) výborně** b) velmi dobře c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Struktura práce je přehledná, jednotlivé části jsou děleny vhodně délkou i obsahem, práce působí přehledně a umožňuje orientaci v tématech a porozumění obsahu. Teoretická a metodická část jsou vyvážené v rozsahu i obsahu. Autorka cituje vhodně a formálně správně k daným tématům z literatury.

Hodnocení teoretické části práce: a) výborně **b) velmi dobře** c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Teoretická část práce obsahuje rozpracování předkládaného tématu a přináší potřebné informace k pochopení a hodnocení metodické části, tedy postupu a výsledku zjištění.

K vymezení cílové skupiny bych doporučovala vymezení práce vzhledem k osobám se zrakovým a kombinovaným postižením, respektive zmínku, že tato práce je zaměřena na problematiku lidí se zrakovým postižením. Zúžení cílové skupiny je pochopitelné a správné vzhledem k možnému záběru a rozsahu práce, nicméně vzhledem k vysokému poměru lidí s kombinovaným postižením by zmínka byla vhodná.

Ráda bych vyzdvihla zařazení části 1.4. Komunikace s osobami se zrakovým postižením, která umožňuje pochopení dalších zjištění práce a dále to, že si autorka jako měřítko kompetencí a profesionality práce sociálních pracovníků vybrala Úmluvu o právech osob s postižením.

¹ Nehodící se škrtněte.

Hodnocení metodické části práce: a) výborně

b) velmi dobře c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Autorka představila možnosti metod pro výzkumnou část své práce, odůvodnila výběr metodologie práce, výběr respondentů a postup zjišťování a vyhodnocení. Doplnění o tabulku strukturovaného rozhovoru dává strukturovaný dostatečný náhled na postup, který zvolila a otázky, které byly respondentům kladeny.

Výsledky zjištění lze porovnat s odpověďmi. Autorka se vyvarovala neodůvodněným interpretacím a zkratkám.

Sumarizace jsou věcné a odpovídající a napomáhají přehledu o zjištěních.

Hodnocení zpracování výsledků výzkumu: a) výborně b) velmi dobře c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Autorka nejdříve shrnuje a interpretuje výsledky k jednotlivým dílčím cílům dotazování, na závěr shrnuje a interpretuje výsledek jako celek. To je vhodný postup, který umožňuje udržet čtenáři souvislost mezi odpověďmi (citace) a interpretacemi autorky.

Závěry odpovídají zjištěním, autorka se vyvarovala neodůvodněným či osobně posunutým interpretacím, vyvozuje věcně a v celém rozsahu odpovědí respondentů. Autorce se podařilo zdůraznit jak obecná zjištění, tak zajímavé nebo krajní vyjádření a doplnit je i vhodným doporučením či zamyšlením.

Lepšímu porozumění a orientaci by pomohlo formální (grafické) členění, zvýraznění toho, kdo odpovídal a také použití zkratky DC přehlednost ztížilo.

Doporučila bych, aby autorka zmiňovala, že výsledky vyvozuje z omezeného počtu respondentů, respektive že se týkají jen respondentů jejího výzkumu. Podtrhla by tak věrohodnost a konkrétnost výsledků, ke kterým došla.

Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce:a) výborně **b) velmi dobře** c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Tématu i cíli autorka dostála – v teoretické části nejdříve představila východiska a cílové skupiny své práce a zmapovala předmět zkoumání a v praktické části ve výsledcích kvalitativního výzkumu sumarizovala zjištěné vzájemné postoje zkoumaných skupin a postoje k poskytované podpoře.

Sama autorka výstižně sumarizuje naplnění cíle v závěru práce v kapitole 4.4. Vyhodnocení hlavního výzkumného cíle.

Obsah zjištění sám ale lehce překonává závěr autorky: k úplnosti závěrů by mohla autorka zmínit nedostatky ve spolupráci sociálních pracovníků s dalšími specializovanými službami. Tedy doporučení k tomu, aby informace týkající se podpory specifiky postiženého člověka dovedli kompenzovat odkazem na podporu specializovaných služeb pro tuto cílovou skupinu. Což by bylo zcela v intencích sociální práce. Od sociálních pracovníků v terénu nelze požadovat znalosti specifické, ale právě znalosti o podporách jim určených.

Doporučila bych jen věnovat se i v závěrech rozdílu mezi obecným cílem sociální práce (sociální začlenění osob se zdravotním postižením) a jejich osobní zkušenosti a tím utvářenými postoji.

Hodnocení formální stránky práce: a) výborně

b) velmi dobře c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Práce autorky po formální stránce zcela odpovídá účelu a zadání práce a úrovni studia.

Obsahuje všechny požadované části, formulovaná s vysokým potenciálem profesionality a jazykem odpovídajícím obsahu, s odkazy a citacemi odpovídajícími zadání a úrovni oboru vysokoškolského studia.

Hodnocení přínosu práce pro praxi sociální práce či sociální politiky:**a) výborně**

b) velmi dobře c) dobře d) nevyhovující

Odůvodnění:

Autorka si vybrala téma práce, které není příliš frekventované a přináší vhled do problematiky sociální práce pro konkrétní cílovou skupinu osob. Práce autorky je tedy jednoznačným přínosem k porovnání mezi potřebnou a poskytovanou podporou pro konkrétní cílovou skupinu.

Práce a její výsledky mohou být vhodnou zpětnou vazbou a přínosem pro rozvoj sociálních pracovníků obcí i poskytovatelů specifických sociálních služeb pro osoby se zrakovým postižením.

Pozornost si zaslouží jistě pasáž o vlivu zkušenosti sociálního pracovníka na jeho profesní postoje, teda to, jak se promítá do postojů sociálního pracovníka jeho osobní zkušenost, která může přehlušit profesní východiska či znalosti (viz otázka k možnosti žít plnohodnotný život). Což potvrzují i následující vyjádření respondentů - lidí se zrakovým postižením v odpovědích ... To záleží na člověku..., ...záleží na osobě... “

„ ... Tři z dotázaných se shodli na tom, že sociální pracovníci se staví k osobám se zrakovým postižením s doprovodem jako by nebyli schopni si samostatně své věci zařízovat a jednají o jejich záležitostech s přítomným doprovodem či asistentem, jako by nebyli svéprávní.... “

„ ... Výzkum ukázal, že dotazovaní nejsou spokojeni se znalostmi sociálních pracovníků problematiky týkající se lidí se zrakovým postižením. Je zřejmé, že se respondenti setkávají se sociálními pracovníky, kteří se nespécializují na podporu lidí s tímto postižením. Alespoň ty nejzákladnější informace by však všichni dotazovaní i tak očekávali a vyžadovali ... “

Výsledky upozorňují na vysokou míru podpory neformální – od rodin, tam je možné hledat bílá místa pro profesionální, placené služby. Ukazují na nedostatky systému sociální práce a odkazuje na nedostatečnou provázanost mezi sociální prací a specializovanými službami, v kterých by se měli sociální pracovníci orientovat a lidem je doporučovat.

Práce autorky může být tedy užitečná i pro zadavatele sociálních služeb, tedy pro zlepšení systému sociální práce a sociálních služeb v ČR.

Další připomínky:

Pozitivně na mne zapůsobila zmínka o osobní zainteresovanosti autorky na tématu. Dodává to její práci na autentičnosti a věrohodnosti. To, jak se dokázala vyrovnat s vlastní zkušeností a nevnášela do práce vlastní postoje či interpretace ovlivněné vlastní zkušeností, svědčí o jejím nadhledu a nikterak nesnižuje její profesionální připravenost, naopak obohacuje práci o osobní prvek, který k sociální práci a pomáhající profesi patří.

Otázky k obhajobě:

- 1. Jak, čím, by bylo možné postoje sociálních pracovníků ovlivnit směrem k plnění cíle sociální práce – k sociálnímu začleňování osob se zrakovým postižením?**
- 2. Jaký je rozdíl mezi prací sociálního pracovníka obce a sociálních pracovníků/pracovníků v sociálních službách poskytovatelů specifických sociálních služeb?**
- 3. Co by z Vaší práce mohlo být užitečné pro zlepšení systému podpory lidí se zrakovým postižením v ČR?**

Celkové zhodnocení práce:

A - výborně (1)

B - (1,5)

C - velmi dobře (2)

D – (2,5)

E - dobře (3)

F - nevyhovující (4)

Odůvodnění:

Práce autorky je zpracována přehledně, obsahově i formálně vyvážená a na vysoké úrovni pro daný stupeň a obor studia, výsledky odpovídají zadání a cíli, přináší nové, konkrétní a zajímavé poznatky z oblasti sociální práce a podpory pro osoby se zrakovým postižením.

Datum, místo: 24. 4. 2016, Praha

Podpis: Terezie Hradilková